

2 ทศวรรษ “Post Today”...ผ่าคลื่นตีสลับไม่ไหวปิดตำนานสื่อคุณภาพ

บทความบนโพสต์ทูเดย์ออนไลน์ หน้าคอลัมน์สตรีตเศรษฐกิจ-ธุรกิจ วันที่ 27 มิ.ย. 65

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

วันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2565

ผู้เขียนเป็นคอลัมน์สตรีต “Post Today” เขียนบทความเศรษฐกิจทุกวันจันทร์ ตั้งแต่เป็นหนังสือพิมพ์รายวันจนเปลี่ยนเป็นสื่อดิจิทัลต่อเนื่องสิบกว่าปี การปิดตัวของ Posttoday.com จึงทำให้ใจหายและเสียดาย เพราะเป็นสื่อคุณภาพเผยแพร่ต่อเนื่องมา 20 ปี หลังพยายามต่อสู้บนกระแสการเปลี่ยนแปลงและ 2-3 ปีที่ผ่านมาถูกซ้ำเติมด้วยสภาวะวิกฤตทั้งโควิด-19 ตามมาด้วยวิกฤตเงินเฟ้อระดับโลกที่เป็น “Global Stagflation” จนหมดแรงไม่สามารถฝ่าคลื่น “Disruptive Storm Waves” จนต้องปิดฉากลงจากเวทีเหลือเป็นเพียงตำนานที่เล่าขาน

การปิดตัวของ “โพสต์ทูเดย์” เป็นเพียงตัวอย่างของอีกหลายพันหรือหมื่นธุรกิจที่ไม่สามารถฝ่าคลื่นการเปลี่ยนแปลงจากยุคอนาล็อกไปสู่ยุคที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีก้าวหน้า ภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบคืออุตสาหกรรมสื่อหนังสือพิมพ์ที่เคยเป็นสื่อกระแสหลักซึ่งนำสังคมมีอิทธิพลต่อความคิดมาอย่างน้อยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2500 ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาเริ่มลดบทบาทจากสื่อโทรทัศน์ที่สามารถเสพข่าวทั้งเสียงและภาพโดยไม่ต้องเสียเวลาอ่านส่งผลทำให้สื่อที่เป็นกระดาษได้รับผลกระทบรุนแรง เมื่อเข้าสู่ยุคโทรศัพท์มือถือที่เป็น “Smartphone” ไม่ใช่แต่หนังสือพิมพ์แม้แต่สื่อโทรทัศน์เริ่มเห็นสัญญาณการคุกคามชัดเจน

ภายใต้แพลตฟอร์มดิจิทัลเชื่อมสัญญาณ IoT บนสมาร์ตโฟนบวกกับแอป Youtube, Facebook, IG ฯลฯ ทำให้เกิดสังคมออนไลน์บนโทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ต ผู้คนต่างแลกเปลี่ยนข้อมูล-ข่าวสารแบบอิสระและแบ่งกลุ่มชัดเจนข้อมูลเป็นแบบเรียลไทม์ สังคมออนไลน์ผู้คนต่างทำหน้าที่เป็นทั้งผู้เสพข่าวและเป็นนักข่าวในรูปของ “Youtuber” หรือแชร์ข้อมูลผ่าน “Facebook” และสื่อออนไลน์อื่นๆ ซึ่งเข้าถึงง่ายมีความสดความหลากหลาย ทำให้มีอิทธิพลต่อสังคมและการเมืองระดับประเทศมากกว่าสื่อใดๆ ที่มีและหรือเคยมีในอดีต เพราะเป็นสื่อของประชาชนและพวกเขาเลือกที่จะเชื่อ

จึงไม่แปลกที่สื่อบนกระดาษและสิ่งพิมพ์-นิตยสารต่างๆ จะค่อยลดบทบาทและทยอยปิดตัว แม้แต่อนาคตอันใกล้ตำราเรียนของนักเรียนประถมและนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยจะอยู่บนแท็บเล็ตหรือโน้ตบุ๊กที่จะมีการพัฒนารูปแบบและมีเทคโนโลยีไปไกลกว่าที่จะคาดคิด ขณะเดียวกันสื่อ TV กระแสหลักกำลังเผชิญความท้าทายถึงแม้จะเป็นทีวีดิจิทัล แต่การนำเสนอข่าวและบันเทิงยังเป็นรูปแบบเดิมๆ รายการเป็นไปตามผังแบบไม่ยืดหยุ่นและรายการไม่สอดคล้องกับเวลาของผู้คนให้ข้อมูลด้านเดียว ขาดการมีส่วนร่วม ขาดความสดแบบ “Realtime” ซึ่งปัจจุบันระบบ AI บนสมาร์ตทีวีสามารถเลือกผังรายการแยกกลุ่มผู้ดูแบบไม่ปะปนกัน

อย่างไรก็ตามการเข้ามาของ “Smart TV” เชื่อมสัญญาณ IoT กับสื่อโซเชียลมีเดีย ทั้ง Youtube ตลอดจนแอปต่างๆ เช่น “Netflix” เป็นการตอบโจทย์ออนไลน์ได้อย่างลงตัว แม้แต่ผู้เขียนยอมรับว่าน้อยครั้ง

มากที่จะดูโทรทัศน์กระแสหลัก ปรากฏการณ์ที่เห็นช่องข่าวและบันเทิงต่างหนีตายรายการไปวางบนยูทูบ พบว่ากระแสตอบรับในรูปแบบของสปอนเซอร์โฆษณาของผังรายการต่างๆ บนสื่อออนไลน์กำลังเติบโตแบบก้าวกระโดด เป็นคำตอบต่อความอยู่รอดและมั่นคงของธุรกิจโทรทัศน์กระแสหลักว่าจะปรับเปลี่ยนอย่างไร ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงที่ผลักดันจากเทคโนโลยีดิจิทัลอาจเป็นทั้งโอกาสของบางธุรกิจที่สามารถปรับตัวก้าวผ่าน ขณะเดียวกันจะกลายเป็นภัยคุกคามหรืออาจเป็นหายนะ “Destroy” ต่อสถานประกอบการไล่ตั้งแต่ขนาดใหญ่จนถึงรายย่อย หลายอาชีพและแรงงานจำนวนมากอาจสูญเสียดำรงตำแหน่งงาน

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในแต่ละยุคทำให้ธุรกิจจำนวนมากหายไป เช่น อุตสาหกรรมแผ่นเสียง ในอดีตถูกแคสเซตเทปเข้าแทนที่ซึ่งในยุคแรกๆ ขนาดใหญ่กว่าฝ่ามือปัจจุบันต่างหายไปสู่ยุคแผ่นซีดีซึ่งต่อมา ก็ถูกเทคโนโลยีดีวีดีสับหายไปเช่นกัน ตามด้วยกล้องถ่ายรูป-ฟิล์มและวิดีโอขนาดเล็กล้วนถูกแทนที่ด้วยกล้องไฮเทคที่ติดอยู่กับสมาร์ทโฟนซึ่งปัจจุบันสินค้าเหล่านี้แทบไม่มีให้เห็นแล้ว แม้แต่อุตสาหกรรมยานยนต์เครื่องยนต์สันดาปที่ใช้ น้ำมันที่เคยรุ่งเรืองมาแต่ยุคเฮนรี ฟอร์ด เมื่อศตวรรษที่ผ่านมา กำลังจะถูกแทนที่ด้วยรถไฟฟ้า (EV) คำถามคืออุตสาหกรรมที่อยู่ในโซ่อุปทานหลายร้อยธุรกิจตั้งแต่หมอน้ำจนถึงท่อไอเสียรวมถึงแรงงานจำนวนมากจะไปอยู่ที่ไหน

ล่าสุดสาขาของธนาคาร-สถาบันการเงินทยอยหายไปหรือลดขนาดไปอยู่ตามศูนย์การค้า เพราะ “AI” เข้ามาแทนที่และธุรกรรมการเงินสามารถใช้สมาร์ทโฟน แม้แต่การใช้เงินสดในรูปแบบกระดาษกำลังลดบทบาทจากแอปกระเป๋าตังค์คือเล็กทรอนิกส์และการจ่ายค่าสินค้า-บริการผ่านสแกนบนโทรศัพท์มือถือ ที่กล่าวเป็นเพียงตัวอย่างของอีกหลายอุตสาหกรรมกำลังจะถูกคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่เป็น “Mega Trend” ประเด็นคือคลื่นสินค้านี้มาแน่นอนเพียงแต่จะเมื่อใดและกระทบธุรกิจใดมากหรือน้อยแตกต่างกันตามภูมิคุ้มกันและความสามารถในการปรับตัว

บทความฉบับนี้เป็นฉบับสุดท้ายของผู้เขียนที่จะจบไปพร้อมกับการปิดตัวของ “Post Today” ต้องขอบคุณโพสต์ทูเดย์และทีมบรรณาธิการที่ให้โอกาส ผู้เขียนเป็นนักธุรกิจถึงจะผ่านตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ มากมาย การได้เป็น “คอลัมนิสต์อาชีพ” ที่เขียนบทความอย่างอิสระตีพิมพ์ทุกวันจันทร์ไม่เคยหยุดต่อเนื่องประมาณใกล้ๆ 15 ปีเป็นประสบการณ์ที่ล้ำค่า การเขียนบทความแต่ละฉบับเน้นประเด็นที่สะท้อนปัญหาและปรากฏการณ์ในแต่ละช่วงเวลา ส่วนใหญ่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ-แรงงานบางครั้งอาจมีประเด็นทางการเมืองแต่จะให้แบบ “Hard Core” คงไม่ใช่สไตล์ของผู้เขียน

การปิดตัวของสื่อคุณภาพ “Post Today” ถึงแม้ปรับตัวเป็นดิจิทัลก็ไม่สามารถฝ่าคลื่นของการเปลี่ยนแปลง เป็นเพียงตัวอย่างของธุรกิจและอุตสาหกรรมจำนวนมากมายที่ถูกดีดออกไปก่อนหน้า ที่กำลังจะตามมาจะเป็นอุตสาหกรรมยุคที่กำลังฝ่าคลื่นของยุคสมัยที่ขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล หลายธุรกิจหากปรับตัวไม่ทันการเปลี่ยนแปลง อาจไปไม่รอดและต้องปิดกิจการหายไปเป็นวัฏจักรที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ผู้สนใจงานของผู้เขียนสามารถติดตามบทความออกใหม่ได้ทุกวันจันทร์ที่คอลัมน์ “ทันโลกเศรษฐกิจ” บนเว็บไซต์ tanitsorat.comสวัสดิ์และ “Goodbye” ครับ